

ANY III

NÚM. 105

BARCELONA 29 AGOST 1890



*Lorina Lescat.*

Copia fot. de M. Matorrodona.

## CRÓNICA



L'últim, demprés de tants bombos y campanetas, la comissió tècnica, que ha dictaminat sobre 'l submari Peral, ho ha fet desfavorablement al *ilustre inventor*, que en lo nostre concepte s'ha deixat respallar un xich massa la casaca per los seus entusiastas.

Com més llustre 's dóna á una cosa d'èxit insegur, més fort es lo ridicul que sofreix

en cas de que fracassi en lo moment de la execució total.

Aixó li ha succehit á don Isaac; lo que procedia, (y així ho hauria fet un talent modest com en Monturiol,) era no admetre cap mena de demostració d'entusiasme d'alguns flamenchs de *por allà*, y si tant sols concretarse á admetre la protecció de tothom, fos de qui fós, per portar á capl'èxit verdader y franch del submari, que á tenir en Monturiol l'ajuda del Govern y 'l poderós medi de la electricitat por donar forsa al seu ictíneo, Espanya avuy tindria sota mar, submarins Monturiol á dotzenas, si aquest número convingués.

Pero l'inventor catalá, (lo primer en Espanya, per més que 'ls pesi als senyors entusiastas madrilenys,) no tingué la fortuna d'en Peral en quant á la protecció oficial, y si tant sols las envejas y trabetas que l'ignorancia fa sempre als talents privilegiats.

Tant se considera avuy lo submari inmensament cacarejat, que fins lo Fiscal de Cadiz que instruhia l'expedient pera concedir la gran creu llorejada de Sant Fernando á Pera', ha informat que no es procedent aquesta concessió.

En cambi 'ls madrilenys han fet manifestacions públicas de protesta contra la comisió tècnica; han cridat: ¡Viva Peral! ¡Abajo la comisión técnica! Los manifestants eran uns 1,500 en una nació de més de setze millons d'espanyols!

¡Pobrets! perque la comisió tècnica no 's fa solidaria d'un invent fracassat... ¡que la emplumen!

Be noys; lo ridicul primer que 'l patriotisme; y demprés que riguin las nacions europeas.

\*\*\*

La setmana entrant LA TOMASA 'ls guarda una sorpresa; ab aixó, prepárintse.

DOCTOR GERÓNI.

## QUENTO

Un sócio que portava una dentadura postissa s'estava rentant quan van trucar á la porta. L'home va deixar-la sobre una cadira y al rebre la visita va sentarshi á sobre, sense pensar, donant al mateix temps un crit desgarrador.

—¿Qué li passa? va dir lo visitant.

—Rés... que m'he mossegat.

## ¡OJO!....

CARTA DESCLOSA

Amich Pep: Enterat ja que ab la Rosa vols casarte un consell vaig á donarte per si l' vols aprofitá.

Es un consell franch, d' amich, noble, pur, y verdadé que si tu t' en sabs valgué t' estalviará algun fatich.

Tu ja deus está enterat de qui es aquesta noya, jo no crech que sigui toya que ja t' hagi 'l nas tapat.

Las prendas de la tal Rosa que l' adornan, jo ja sé, es veritat que te diné pero en cambi es orgullosa.

Y l' orgull y vanitat son amichs inseparables, son gustos insoportables que *gastan* la humanitat.

Las paraulas qu' ella 't diu arriban dintre 'l teu cor son flors d' un perfum molt fort d' un coló per cert molt viu.

Enamorat com estás no sabs veure la comédia que 's convertirá en tragédia 'l dia que t' casarás.

Has estat desacertat, no has fet be sa apología, á un recó has deixat la guía y 'l teu cor, creu, t' ha enganyat.

Mira 'l pas que vas á dá y veurás lo precipici; pensa que aquest sacrifici te 'l podrias estalviá.

Tot lo brillo que are treu es fictici, es ilusori, rasca una mica: *casori*, frega mes fort: *surt la creu*.

Estich convenut, y sé que ha tingut ya cinch promesos que *va está al llit uns quants mesos* y que tú, ets l' amor darré.

Amor de conveniencia amor de necessitat; tú salvas sa dignitat y t' ho pagan ab sa heréncia.

Els aixis compran l' honor que van *perdre* per descuyt, tú 'ls omplirás aqueix buyt destrossant ton mateix cor.

Y no som allá ahont aném... estich cert qu' ella ab sas manyas 't farà portá unas... canyas que ja 't dich noy que riurém.

Com amich, en absolut voto en contra 'l casament; com á metge, 't faig present que 't fas malbé la salut.

Ja no puch serte mes clá y si mon consell no escoltas, 't fará di unas absoltas, perque 'l *llas* t' escanyará.

Espressions á ta familia, recados á n' els amichs, á la Rosa, uns quants pessichs, y un petonet á l' Emilia.

R. ROCAVERT.

# ELS EMBUSTEROS



AD' any al arribar l' estiu, los fanfarrons recorran la ciutat despedintse dels amichs antes de empendrer la marxa cap als banys miraculosos de *Camama* ó á las ferruginosas ayguas de *Tenganyan*.

Aquest estiu la presencia del cólera á l' *Arrugat* —com diu un concejal que aprén de llegir lo *Narro* á ratos perduts— aquest estiu, repeiteixo, las sortidas de *boquilla* han aumentat considerablement.

Es lo que diu *don Joan Rapapolvo y Enfitat*: Per quatre cents duros que 't pot costar passar tres mesos á fora, no val la pena de deixarse fer la trabeta pe 'ls microbis. Demá m' en vaig á la torre.

¡¡¡Embustero!!!

Demá 'l trobaran com de costum en un quint pis del carrer de *Serra Xich* pintant catres de vert; pero si 'l deixan dir á n' ell, tot son riquesas, tituls y pergamins; treballa per gust. ¡Oh! y 'l seu papá —que al cel síga— vaya un altre personatge. Segons diu son fill, podia ser diputat y ab una mica mes es ministre.

Ell se tracta de tú ab gobernadors, generals y bisbes.

Quan pe 'l *Novembre* del 85 la qüestió de vida ó mort del rey *Alfonso XII* preocupava vivament als bolsistas, vaig trobar á n' en *Joan* en lo carrer de *Perot* lo *Lladre* y va deturarme com de costum.

—¡Caramba, quan m' alegro de trobarlo! ¿No juga á la *Bolsa*, vosté? —va dirme.

—Poca cosa.

—Si; donchs jo vaig á tenir l' honor de ferlo millonari. Sápigua que tots los que diuen que 'l *Rey* ha mort, están tocant lo violón á tota orquesta. Fá cosa de mitj' hora qu' hi trobat lo *Gobernador* y m' ha dit que acabava de deixar-lo á casa 'l *Mallorquí* prenentse un xocolata ab ensiamada de tres quartos.

La senyora *Pepa Alabau* y las sevas fillas fan digne *pendant* ab en *Joan Rapapolvo*. De darse tono 'n saben un niu.

Fá cinch días las vaig anar á visitar y las vaig trobar totas atrafegadas, engiponantse uns vestits de bany ab quatre pellingos,

La mamá, estarrufantse com un gall-d' indi, me va fer sapiguer que anavan á banyarse á *Sant Sebastián* porque 'ls grossos palets de la nostra platxa eran insufribles. Jo, —va observar— tinch lo dit gros del peu dret com un sabre de moro, de resultas d' haver ensopegat ab un palet de la grossària d' un cap de criatura.

Després va ensenyarme los vestits de bany, participantme que per ferlos, havían aprofitat un cobre-llit vell, y un sobretodo color d' aranya fúnebre que 'l seu marit no mes havia portat nou anys per estar á l' oficina.

Abans de despedirme, las noyas me preguntaren si aniria á *Sant Sebastián*.

—¡Ay, senyoretas! —'ls vaig contestar— los negocis van malament y m' hauré de contentar ab anarme á gastar vint céntims al *Neptuno*.

Avuy me trobava nadant devant de «*La Deliciosa*» quan hi vist una famella, montada sobre un patinador que á la *cuenta* s' havia internat bastant y 's dirigia ja

al punt de sortida. La curiositat ha fet que rápit com un llamp corrés, ó més ben dit nadés á trobarla; pero hi quedat estupefacte al reconeixer en la valenta marinera á la noya gran de la *Sra. Pepa Alabau*.

—*Amelia* ¿vosté per aquí? Las feya ja á *Sant Sebastián*.

De primer no sabia que contestar; pero refeta de la sorpresa m' ha dit.

—Lo papá, al saludar dilluns al *Delegat d' Hisenda*, com qu' es tan complimentós, va fer tal reveréncia que 's vá clavar al nas la ploma que 'l *Delegat* tenia á la má. Aixó ha impedit la nostra marxa; afiguris se li ha posat un nas com una má de morté.

Després m' ha invitat á pujar al patinador y jo que soch molt ben educat hi acceptat col-locantme á la popa. L' *Amelia* lluhínt lo vestit de cobre-llit vell, feya prodigis ab lo rem; pero quan ab mes afició remava, ha cedit la roba vella del seu vestit, obrintse per la part de popa.

Ha exhalat un crit y s' ha posat las mans al *boquete*.

En aquest moment sublim, m' hi fixat en un barret de palla que portava l' *Amelia*, y m' ha acudit una idea per castigar las fanfarronadas de la familia *Alabau*.

—*Amelia* —he dit— treguis lo barret y posisel á la obertura.

(En lo mateix lloch deurían portar lo sombrero totas las senyoras cursís com las *Alabau*.)

Per acabar aquesta llista d' embustersos, haig de dir algunas paraulas sobre *don Joseph*, advocat de pobres, qu' 'm porta un plet qu' hi entaulat contra la méva madrastra qui 'm vol embusterejar dinou pessetas y vuyt céntims que 'm corresponen de llegítima dels bens del meu pare.

Fará com uns déu días que 'l vaig anar á veurer perque activés lo meu assumpto y va contestarme malhumorat:

—¿Que 's pensa que per aquesta porquería haig de exposar la meva familia á las iras del cólera que probablement vindrá? Demá mateix marxó á *Camprodón* á passar l' estiu en lo *chalet* que m' hi fet fer.

Després vaig saber per un amich meu qu' allá ahont havia anat era á *Sarriá* á fer nosa á uns pagesos coneguts d' éll; y diumenje passat 'l vaig trobar á casa la *Serafina* menjantse un mató de ral.

—¡Home, vosté per aquí! —vaig dirli— me pensava qu' era á *Camprodón*.

A lo que va contestar sense inmutarse:

—Efectivament, allí 'm trobava aquest dematí; pero m' ha vingut lo capritxo de menjar un mató de *Pedralbes*, hi agafat una bicicleta y en quatre horas m' hi plantat aquí.

A. GUASCH TOMBAS.

## RETTALLS

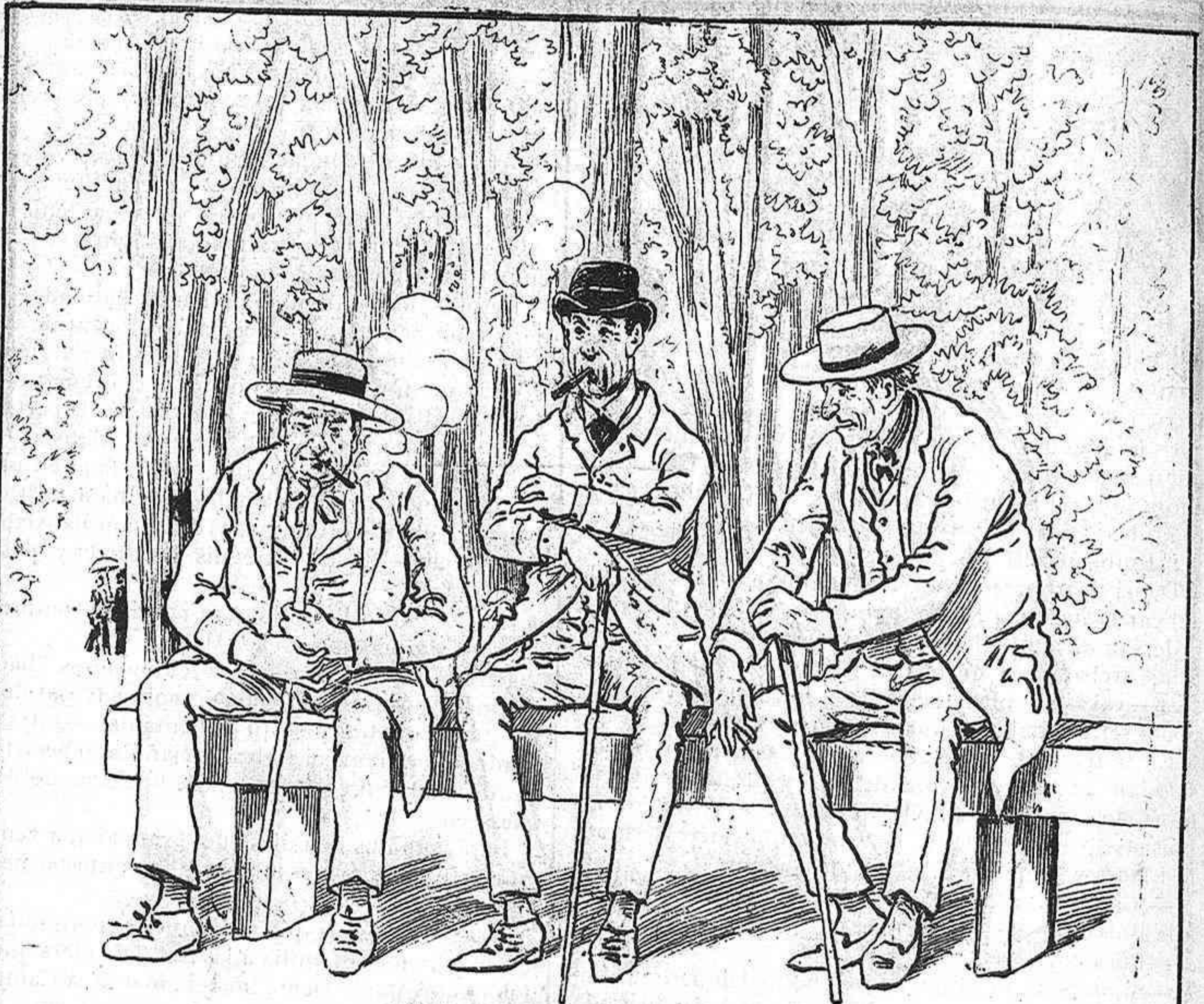
Com entench mort y vida  
t' ho vaig á dir;  
ser prop teu: aixó es viurer,  
lluny: es morir.

L' amor es un gran poema  
que sempre diu lo mateix;  
que cansa al que sent llegirlo  
y sols plau al que 'l llegeix.

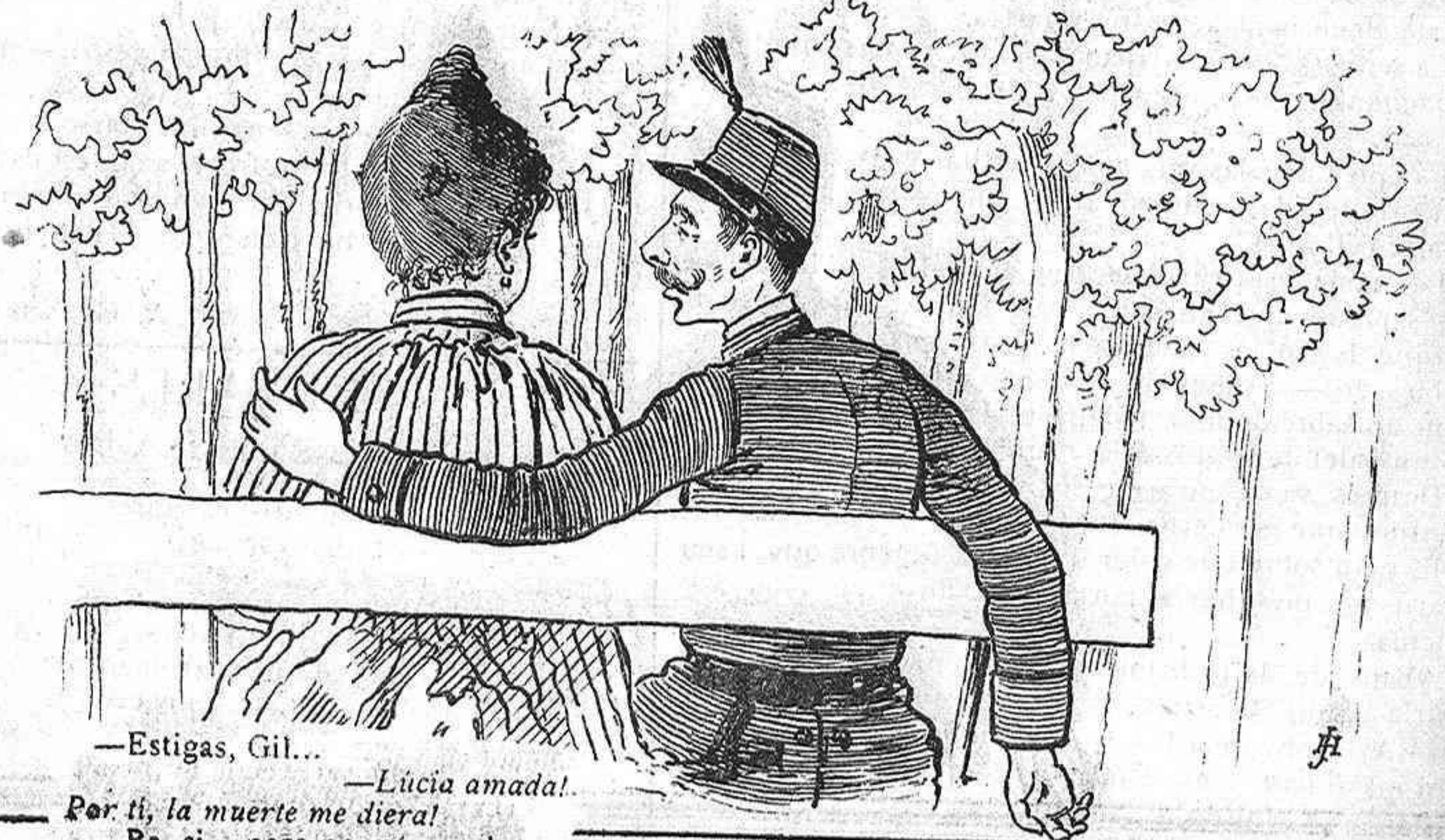
La major part de las penas  
venen perque las cridém;  
nos queixém de las feridas  
y nosaltres nos las fém.

JOSEPH MARTÍ FOLGUERA.

NEU Y FOCH



—Quinas donas, noys!...  
—No son mals potros...  
—Per 'ls qu' encara tingan surriacas.



—Estigas, Gil...  
—Lúcia amada!  
Por ti, la muerte me diera!  
—Be, si... pero no m' agrada  
que 'm fássis rés pel darrera.

H

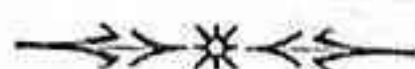
LA TOMASA

UNA VOLTETA



Un matrimoni felís  
que demprés d' un bon diná  
ab lo mes complert encís  
surt un xich á passejá...  
demprés s' entorna á n' el pís...  
y 's prepara per... sopá.

# Una carta



Sr. Director de LA TOMASA

MOLT SR. MEU:



DESDE el fondo del cráter apagat de Sta. Margarida de la Còt, li envio aquest article escrit baix las impresions que causan sempre la vista de grans fenòmens y los recorts de passats cataclismes tan assombrosos com los que váren tenir lloch en las primeras épocas de la solidificació del nostre planeta. Los *touristes* hem sigut aquesta vegada vuyt amichs de vosté, formant part de la expedició dos valentas senyoras: D.<sup>a</sup> Antonia Rubió y D.<sup>a</sup> Carme Parreño qu' han atravesat com nosaltres, á peu, la gran distància que separa á Olot d' aquesta vuydá montanya, sota los raigs d' un sol canicular y per un camí accidentat y pedregós que 'ns ha obligat á caminar ab gran pena.

La primera parada qu' hem fet després de sortir de la històrica vila ha sigut en la casa coneguda per á ca 'n Cocut, residencia del modest escriptor D. Ildelfonso Igual, qui, ab una amabilitat que jamay oblidarém, nos ha dat noticia del resultat de las sevas continuas investigacions en aquest territori; posant á la nostra disposició váris exemplars de *fòssils* neptunians y diversas petrificacions plutónicas, junt ab algúns *silex*, coneguts per pedras de llamp entre los pajesos, y que, com se sab, no son mes qu' utensilis tallats en pedra per los fills de las épocas terciaria y cuartaria.

En opinió de dit infatigable excursionista, opinió que fém nostra, dadas las sevas esplicacions, tots los volcáns desde la Aubernia hasta Hostalrich, váren ser submarins, com ho demostra la existencia de grans cargols marins, petxinas y hasta peixos petrificats (d' alguns dels quals nos n' ha fet present) trovats per lo nostre hoste en las bétas geológicas de las montanyas del Còrb y Serras de Sta. Pau, situadas, avuy, sobre 500 metros del nivell del mar, sentne llit del líquit element en aquells remots temps en que s' havia apenas solidificat l' inmensa nebulosa convertida avuy en espléndit jardí per la voluntat y sabiesa del gran artifice, Soberá de tot lo creat.

Després d' alguns minuts de descans, hem prosseguit la nostra *odissea*, parant de nou en la hermosa *feigeda* de 'n Jordá, preciós *oássis* en hont nos hem assentat fadigats y mitx morts de calor, sobre fragments de *basalto* y de bombas volcánicas cubertas de verda simolsa, llensadas per algun cataclisme subterrani y que 's trovan avuy regadas sobre un llit de secas fullas que com encenalls d' or tapissan aquella hermosa selva, digna rival de las que vesteixen ab frondosa vegetació la pesta de las nostras Antillas.

Després d' un petit refrigeri dessota aquells arbres que tenen tots los tons del vert, y que tan be ha transportat en sos llensos l' incomparable *Vayreda*, hem seguit armats de *quita-sols* y sombrillas fins á l' hostal conegut per ca 'n Bastans, hont hem fet *alto* á las 11 del matí cansats de marxa tan fadigosa.

Allí hem resolt á vots lo deixá pera la tarde la visita al cráter ó anarhi seguidament, havent obtat per lo últim la majoria, de la que han format part las senyoras, y després de encarregar un suculent dinar pera

la tornada, hem seguit la nostra vía deturantnos al peu de la montanya en la pagesia coneguda per ca 'n Coll de Casellas.

Allí 'ns ha dit lo duenyo d' ella, que encara no fa vuyt anys váren veurer sortir fum de la vehina montanya coneguda per lo *Crosat* y que al anar nostre interlocutor á sebre l' origen del fenòmeu, va troverse ab un forat del que sortia molt mal olor, y que al sonarlo, no va poder trovar lo fi á pesar del llarch *currucán* que va introduhir en son ántro.

A pochos metros de la casa encara hi subsisteix lo torreó d' un molí de vent que havia sigut mogut molts anys per un vent subterrani, dels que, ab lo nom de *bufadors*, tants n' hi ha en aquest país, alguns dels quals encara subsisteixen fins dintre algunas casas de la vila d' Olot.

Després d' haver mirat ab los *lentes* de campanya l' antich y runós castell de Coll-tort del que 'n quedan pochos vestigis, hem comensat la ascensió tenint que deturnarnos á la mitat de la penosa pendent, y arrivant á la fi completament fatigats á la cúspide de la montanya.

Allí ha quedat tot compensat; so', cansanci, pòls... tot ho valia l' imponent cop de vista del colossal *cono* en lo fondo del qual s' hi descubreix á vista d' auell la pintoresca hermita de Sta. Margarida.

Dels expedicionaris, dos s' han quedat en la pagesia que s' aixeca en la espona del cráter; tots los demés hem acomés lo descéns fins arivar á l' hermita en hont estich trasant aquestas improvisadas ratllas.

Si imponent es mirar lo *cóno* desde dalt, més sorprén encara mirat desde son fons (153 metros de la *cúspide*); ample *pou mort* que 's tragaría un mar, com se traga en época d' ayguats lo caudal d' aygua que cau en aquella freda fornal geológica.

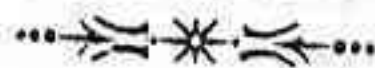
¡Quins ántros hi haurá dessota los nostres peus!.. segur que si la nostra vista pogués atravesar las capas terrestres, fugiriam aterrorisats d' un lloch que ressona ara ab la fressa de las nostras rialladas.

Los companys qu' hem deixat dalt la pagesia 'ns cridan; es que deuen sentir l' olor del refrigeri que 'ns espera á ca 'n Bastans; per lo tant dono fi al article y deixo la ploma hasta un' altra.

SERRALLONGA

Sta. Margarida de la Còt 22 Agost 1890.

## PEUS MODELO



Tens uns peus mes petitóns  
que semblan uns peus de xina,  
y potser no hi ha cap nina  
que 'ls tingui. tant rebufóns.

No se pas com te tens dreta  
ab tos microscópichs peus;  
dels teus peus fins me 'n faig creus  
puig fan pérdrer la xaveta  
á mes de quatre miróns  
que 't contemplan quan caminas;  
si no fossin las botinas...

¡te me 'ls menjava á petóns!  
Contemplantlos, estich foll  
de plaher... Me torno lelo;  
puig son tos peus, un modelo  
de... duricias y ulls de poll.

LLUIS SALVADOR.

## LOS SET PECATS CAPITALS

## PECAT SEXT

## LA IRA

Es la ira si be 's mira  
nuvol en tota ocasió,  
que enfosquint nostra rahó  
á lo salvatjisme 'ns tira.

Aixís es, que fer l' encomi  
de la ira, no es mon intent,  
ja que mereix qui la sent  
la gábia d' un manicomi.

Mes, si, vull deixar provat,  
tenint de datos acopi,  
que 's l' excés de l' amor propi  
la causa d' aqueix pecat.

D' aquet pecat que confón  
la venjansa, ab la justícia,  
sent lo seu goig y delícia  
passejar lo crim pel mon:

D' eix pecat que al racional  
torna en carnívora fera,  
y ab son alé 'l desespera  
com si fos l' esprit del mal;

D' eix pecat qu' entre 'ls humans  
oneja lo seu penó,  
semblant la consternació  
entre germans y germans.

D' eix pecat que l' acontenta  
sols de la Parca la dalla  
tornant lo camp de batalla  
en un riu de sanch bullenta.

D' eix pecat que desatina,  
d' eix pecat que als bons amola,  
d' eix pecat que tot ho endola  
puig fereix, mata, esbosina,  
esmicola, trinxa, engruna,  
remou, atormenta, agafa,  
lliga, trenca, udola, aixafa  
y á las ciutats torna en runa.

D' eix pecat en fi que 'l cau  
deixant de lo negre avern,  
fá 'l nostre dolor etern  
sent lo butxí de la pau.

Tot aquell que pensa y viu,  
tot aquell que alenta y sent,  
tot aquell que al pensament  
fá d' ideas sagrat niu.

Tot aquell que amor suspira,  
tot aquell que 'l goig l' encanta,  
tot aquell que ab la llum santa  
del geni, glória respira;

Te amor propi que l' abona,  
te amor propi que l' atia,  
que l' estimula, que 'l guía,  
y á tot' hora impuls li dona.

Puig l' amor propi es motor  
que influent en l' organisme  
del home, te 'l maquinisme  
en lo fons del nostre cor.

Per ell estimém la vida,  
per ell desitjém la glória,  
per ell guardém la memória,  
per ell lo progrés 'ns crida,  
per ell dignitat tenim,  
per ell cultura guardém,  
per ell las arts estudiém,  
per ell lo inmens concebim.

Per ell sabém que 's virtut,  
que 's caritat, que 's honor,  
galantería y valor,

fé, vergonya y gratitut.

Pero ¡ay! es tant sencill  
l' amor propi, tant sensible,  
que 's cosa casi impossible  
guardarlo sense 'l perill  
de que 's torni exagerat;  
un mot solsment l' enquimera,  
una mirada l' altera,  
un gesto 'l deixa nafrat.

Es com la mar, que una gota  
d' aygua de lo cel caiguda,  
fá que demanant ajuda  
á Neptú, ab sa forsa tota,  
de la venjansa ab anhel,  
ab sas onas espumantas  
terribles y bramolantas  
sembla vulgui anegá 'l cel.

L' amor propi, si algú 'l toca,  
si alguna cosa l' incita  
tot desseguida s' irrita,  
s' alsa com altiva roca.

De la rahó lo reclám  
no escolta, ni res no mira  
tornat en terrible ira  
per ferir igual que 'l llamp.

Aníbal, César, Nerón,  
Galba, Federich, Atila,  
Docleciá, Alexandre, Escila,  
Carles quint, Napoleón;

y tots quants guerrers mesquins  
que no tingueren valor  
per ofegá en vostre cor  
de la ira los instins;

vosaltres que ab la venjansa  
mes mal encare habeu fet  
que 'n Pere del punyalet  
y Lluís onsé de Fransa;

Vosaltres que sens recels  
per exercits escudats  
fóren tigres despiatats  
sanguinaris y cruels:

Vosaltres que ab goig qu' espanta  
tenint per únich sistema  
lo destruir, la diadema  
cenyireu del crim, sagnantal

Si be 'l meu cor no hos admira  
¡la freda tomba deixéu;  
surtiu que m' explicaréu  
quin es lo poder de l' ira!

De l' ira, d' aquet pecat  
que no te rahó ni escasa,  
d' eixa centella que abrusa  
á los pobles sens pietat,

d' eix simeu qu' es diu guerra,  
d' eix cicló que per hont passa  
fruyts y flors y aus arrabassa  
y 'l goig y la vida enterra.

D' eix foch que feu que digués  
qui al mon tingué per vasall;  
¡Per ahont passa mon caball (!)  
ja no hi creix l' herba may més!

¡Sortiu guerrers un moment  
prenent forma altra vegada  
ab la ira concentrada

en lo vostre pensament!

Doneume una explicació:  
¿de la ira 'l ser entrebanch,  
es efecte de la sanch  
ó efecte d' una passió?

¿Es irracional afany  
innat en l' home, que exalta  
son cervell, un cop li falta  
la rahó, que 's son parany?

O be ¿qué es? puig acertar  
no logra ni discernir  
que un puga tant aburrir  
sent criat per estimar.

No puch compendre perque  
seguint l' instint natural,  
l' home disfruti fent mal  
molt mes que no pas fent be.

No entench perque l' infelís  
iracible en son deliri  
vol fer del mon cementiri  
poguentne fe un paradís.

Mes ¡ay! tornar á la vida  
ni un sol instant vos es dat;  
butxins de la humanitat  
per mes que ma veu us crida.

No podéu per nostra sort  
desfer ab lo vostre crit,  
ni las ombres del oblit  
ni l' imperi de la mort.

De aquella forsa funesta  
causa de neguits y dols  
ni un petit granet de pols  
en las vostras urnas resta.

Tant sols l' història, memória,  
guarda de los vostres fets  
perque 'ls nets de nostres nets  
malaheixin vostra glória.

Y tots los pobres germans  
convertint en cel la terra  
anatemisin la guerra  
únich recurs dels tiráns!

¡Ira de trifulgas cau!  
¡ira arxiu de tot neguit!  
¡ira dany sense profit!  
¡ira butxí de la pau!

¡ira tió del infern!  
¡ira negror del abim!  
¡ira inspiració del crim!  
¡ira vértig de l' avern!

¡ira goig de l' ambició!  
¡ira font de ingrátuts!  
¡ira niu de esclavituts!  
¡ira impuls del envejós!

¡ira tigre despiatat!  
¡ira caudalós torrent!  
¡ira mare del torment!  
¡ira llamp recargolat!

¡ira filla del orgull!  
¡ira venjatiu tropell!  
¡ira boyra del cervell!  
¡ira de los bons tribull!

¡ira drach que foch respira!  
¡ira infamanta passió!  
¡ira mort de la rahó!...  
¡Malehida sigas, ira!

(!) Paraulas de Atila.

LA TOMASA  
A CA 'L METGE



— Anava a sortir don Alfredo?  
— Sí, pero per vosté Elenita retrocedeixo passim al gabinet y 'm dirá en lo que puch serli útil ¿qué li fa mal?  
— Tot senyó doctó, tot. Donguim... una mirada

Æ



BONA OCASIO



—Are que 'l seu marit no ho sent, permetim que li obri...  
—Què?  
—Lo meu cor, y així veurà lo que per vosté pateixo  
—Donchs comensí l' operació

## NOSTRE RETRATO

La reputada contralt d'òpera italiana senyoreta Corinna Cescati, es la que tenim l'honor de publicar en lo número d'avuy, y que per sas dots artísticas figura de molts anys en casi totes las companyías econòmiques d'òpera que s'forman per la circumstancia de possehir un estens repertori.



CATALUNYA

Completament sorpresos quedarem al veurer lo poch concorregut que s'vejé lo benefici del mestre senyor Ristori pus dadas las simpatías que s'ha sabut conquistar ab son talent gens comú, créyam que lo públich hauría correspost dignament en dita nit, sino omplint lo teatro assistint hi quan menós una regular concurrència, pero ja es sabut que sols logran aqueixa gracia los artistas que s'dedican al género flamench.

Lo beneficiat, en lo variat programa que escullí 'ns dongué á conèixer las dots que posseheix com á compositor, pus las tres pessas suas: *Rimembranza* (aria de tiple) *Minuetto*, y *Momento musical* (aquestas sols ab instruments de corda) bastaren per aquilatar lo dictat de verdader mestre que s' dongué al senyor Ristori, mereixent ab justicia los honors de la repetició y logrant lo *momento musical* un deliri de bravos y entusiastas aplausos.

Dilluns passat la senyoreta Coliva executá son benefici, sent molt aplaudida en lo trascurs de la representació de *Boccaccio* que dit sia depas 'ns feu una *Fiametta* de primera. En los intermedis cantá lo vals de la sombra de la òpera *Dinorah*, lo tango de *Niña Pancha* y la preciosa mazurca de *El año pasado por agua* que junt ab lo senyor Grossi (E.) tingueren que repetir tres vegadas. La beneficiada siguié obsequiada ab regalos.

*La duchessa Matilde* obra nova segons los cartells, pero que ab altres títols era ja coneguda, sols alcansá regular éxit, logrant ferse aplaudir la senyora Ferrara en la protagonista.

L'obra siguié presentada ab lo mateix luxe de trajos que en totes las obras que ha posat la *troupe* Franceschini ha causat la admiració del públich.

Pera lo dimecres y divendres de la present setmana estab anuciats los beneficis de los senyors Sadini y Grossi (E.) ab variat programa figurant hi estrenos, lo que fá creurer que s' veurán sumament concorreguts.

Pera los primers días del próxim Setembre s'anuncian las últimas funcions que dará aqueixa companyía y que ab honor á la vritat, no 'n recordém d'altra qu' hagi complert tant ab lo públich lo catálech d'obras que anuncia al obrir l'abono, pus á escepció de *El capitán Fracassa* totes las demés s'han posat en escena.

¿Quedarà permanent aqueixa costúm iniciada per una companyía extranjera?

## TÍVOLI

Extraordinariament concorregut se vejé lo benefici de la senyora Montañés, habentseli prodigat una verdadera ovació, després de cantar los preciosos *couplets* del segon acte de *La Africanita*.

Seguí obsequiada ab artístichs rams de flors y valiosos regalos.

Molt bon éxit alcansá *La baraja francesa*, de Delgado y Valverde habentse celebrat la preciosa versificació y sa original música hasta lograr la repetició de algun número. L'argument es de *color verde subido*.

*Los alojados* sarzuela de Sanchez Pastor y Chapí fou molt aplaudida per son xispejant argument y bonica música, habentse demanat la repetició d'un *desfile* que lo director de escena sapigué ab son acert logrés lo halago del públich.

Molt contribuí al éxit que alcansaren los dos juguets lírichs, la inmillorable execució que hi dongueren los artistas, distingintse molt particularment las senyoras Montañés y Mariscal y los senyors Pinedo, Moron é Hidalgo.

Pera lo dimecres estava anunciat lo benefici de la reputada primera tiple senyora Mariscal de Urrutia que á jutjar per las justas simpatías que ha sabut captarse, es de creurer se vejés sumament concorregut. Molt ho celebrarém.

Se prepara l'estreno de *Pan de flor*, revista politica que á Madrid ha obtingut regular éxit.

## CIRCO EQUESTRE

Continua representantse ab éxit la pantomima *Mazzeppa* que pera dardescans á la senyoreta Wasingthon s'ha encarregat de la protagonista la simpática Louise Gontard obtinent calorosos aplausos per l'acert ab que la desempeña.

UN CÒMIC RETIRAT.

## MASSA MODEST

—Cassimira del meu cor  
ab tos llabis de cirera  
dónam la proba sencera  
de qu' es pur lo teu amor!

Dígamho clar, y allavors  
ja sabré que so estimat,  
y que cap rival ha entrat  
entremitj de aquets amors.

Ab delicia santa y pura  
tots dos, maca 'ns casarém,  
y del cel esperarém,  
una hermosa criatura.—

La Cassimira, una nena  
guapa com un serafí  
quan lo darrer va senti  
baixá 'ls ulls donatsen pena.

Luego estant sola pensá:  
—Vaja, 'l que ha dit mon promés  
de bona fé no ho he comprés...  
¡del cel l' haurém d' esperá!

Jo 'm pensava que l' Arnús  
m' estimava de debó,  
qu' entenia tot aixó...  
peró veig que s' bastant llús;  
¡nada!... que no fa per casa  
l' hi diré quan torni aquí,  
¡potser, pobreta de mí,  
carregaria ab un asal!

Aquí veus, jové moral,  
del modo que s' correspon  
en aquest maliciós món  
al amor pur y lleal;  
per aixó quan en cas tal  
te trobis, rés d' etiquetas,  
usa paraulas claretas  
y no 't dirán animal.

E. SUNYÉ Y S. LÓPEZ.

DE TOTS COLORS



—A mí no 'm dongueu trevalls,  
deixeume menjar bons talls.



—¿A que jugarém?



—A las deu t' esperaré.  
—Jo del coro sortiré  
y demprés si ets tant galán  
anirém al Restauránt.

K. Sals



Retrato d' una



¡Uy... tot se 'm arronsa!!!



Créyam, y encara seguim creyent que *Lo Crit d' Espanya* te entremalia-dura y talent, y per lo tant 'ns ha sor-prés sobre manera la filípica (de bona lley) que 'ns dedica en son últim nú-mero.

Es á dir, que lo publicar lo retrato d' un guerriller céle-bre com es lo senyor Deu (perque en la comarca Olotina ho es; no ho dupti,) vol dir que 'ns fiquém en política?

¿Qué no ha vist lo esmentat setmanari la guerra que fém sempre als polítichs de tota mena?

¿Qué, per ventura, ha vist qué féssim comentaris sobre los fets del senyor Déu?

¿Qu' hem fet altra cosa que ressenyarlos?

¿Es mentida que las hostes nombrosas de don Carlos, no haguessen pogut entrar á Olot mentras va comandar dita vila lo senyor Déu?

¿Ho es que hagués rebutxat lo grau de Coronel ab que lo govern de don Alfons, volgué recompensar los serveys del nostre biografiat?

¿Ho es la valenta resposta dada al parte del comandant de las forsas Carlistas?

Per lo tant, no cal que *Lo Crit d' Espanya* 'ns agafi de la má pera ficarnos en lo camí de la política; no podém ni volém entrarhi, pus segons la nostra opinió, y respectant á tota entitat y dant tota la llarguesa al sentit de la paraula, polítich vol dir *pastelero* y los únichs *pastels* que 'ns agradan son aquells tant daurats que surten dels escaparates de la renombrada confitería de ca 'n Llibre.

Y.. no ho dupti *Lo Crit d' Espanya*, lo *proyectil* ha fet blan-co; ha anat allí ahont apuntavam.

No 'ns ha eixit per la culata.

Som excelents tiradors.

Molt nos estranya la guerra que fan á LA TOMASA alguns sacerdots (pochs) de várias poblacions de Catalunya.

¿En quin número del nostre setmanari han vist un *ataque* ni una ofensa á la Religió?

¿Quan han vist que publiquessim cap fet punible del cle-ro, á pesar de saberne algún, pus fins entre los deixebles de Jesús va haberhi un Judas?

A no ser que no s' hagin prés la moléstia de llegir lo nos-tre periódich, respectuós sempre á tot lo sagrat, no compre-ném los anatemas de qui, mes que ningú, te de obrar en conciencia, y abants de ofendrer mirar si ho fá en justicia.

Los obligacionistas de la societat Ferro-carril y minas de sant Joan de las Abadesas» fan várias preguntas.

Pobres! que vagin preguntant...

Ja pots xiular si en *dallonsas* no vol beurer.

Escriuhen de Tolón que 'l 2 de Septiembre 's verificarán no-vas probas en lo vapor Pelayo.

Lo Pelayo!... Aquesta gent ensejan després de feta la co-media.

*A la bonne heure!*

Algun periódich censura l' haver tret la guarnició de las islas Medas.

Haguessin tret també la de Yap.

No l' hageran assassinada.

Lo dissapte passat va tenir lloch en lo teatro Principal d' Olot un concert donat per los alumnos del Conservatori de Bruselas, don Conrat y don Lleó Fontova alcansant molts aplausos de la distingida concurréncia que vá poguer apre-ciar los adelantos dels joves artistas, en particular lo menor d' ells, que va tocar lo violí ab una gran maestría imprópia de la seva edat.

Pera la vacant qu' ha deixat en la Academia de la llengua don Tomás Rodriguez Rubí, s' ha presentat en candidatu-ra lo senyor Fabié.

Fabié, Cañete, Commelerán...

¡Quinas tres *Academias!*

Lo Sultan de Marruecos ha concedit 3000 pesetas d' in-demnisió als armadors de *Miguel y Teresa*.

¡Y demanavan 20,000 duros!

Bé, han partit la diferéncia.

Segons dictámen fiscal, lo senyor Peral no mereix la creu pera la qu' havia sigut proposat.

Y es clar... ¿Qué diría 'n Nas Didal?

Ja no hi hauría classes.

A uns pobres que demanavan caritat á Málaga, 'ls hi han tocat 14000 pessetas de l' última rifa nacional.

Los que feyan lo coix, lo manco y 'l geperut, ab aquesta medicina, van quedar instantaneament curats, drets é iguals com qualsevol altre.

¡Tira peixet!

Hem rebut lo periódich *El Eco de Sitges*, que ab motiu de celebrar sa festa major aquella pintoresca vila ha sortit ex-traordinari; contenint quatre planas de text y quatre de grabats, un dels quals representa la vista general de Sitges, presa desde 'l Vinyet.

Felicitém al colega per son bon gust artístich.

Ja en altra época 'ns ocuparém del artista Sr. Nogué y de la grata impresió que 'ns feren sos retratos vitrificats que á mes del notable parecut que hi sab impregnar fa que sigui inalterable per lo procediment de cerámica empleat.

Actualment te algunas mostrás de sa important industria en lo aparador del óptich Sr. Olió, las que cridan poderosa-ment l' atenció als habituals concurrents al carrer de Fer-nando.

Lo senyor Peral diu que la comissió técnica li fa passar molts amarguras.

Que prengui paciéncia... també va passarlos lo seu Sant Joan Bautista; lo senyor Monturiol, y no va tenir l' antido-to de vitors ni serenatas, sino persecusions!

Diu que s' ha descubert á Sevilla una irregularitat y que 's treballa perque 's restituheixin los fondos y no trascen-deixi al públich.

Si... 'ns esborronaríam...

¿Qué temen que no 's prostituheixi la classe?

Pobreta!... tan honesta!

Lo diumenje passat á la nit morí repentinament lo qui fou nostre particular amich don Joseph Urrutía, germá del Mestre de coros de la companyia Cereceda, don Raymond, á qui junt ab la demás familia del difunt doném lo més sentit pésam per tal irreparable pérdua.

Descansi en pau.

A primers dels mes entrant comensará á donar una série de funcions en lo teatro Principal la celebrada trágica Eleonora Duse, que tants recorts agradables deixá á Barcelona en sa última estada en lo teatro de Novedats.

L' enhorabona als amants del verdader art dramátich.

## SECCIO FUNERARIA

En son domicili de la plassa de Sant Jaume ha mort D. Sufragi U. Niversal d' un tumor de 5000 dimonis.

\*  
\*\*

Váris dels albaceas váren fugir de la pudó que despedia lo cadávre.

Va haverhi protestas per part dels intims amichs del finat.

## ANÚNCIS

Llissons de prestidigitació, jochs de pilota y de baldufa; lo que 's veu y lo que no 's veu; cubilets de doble fondo...

Carrer de la Junta del Cens.

Tractáts d' apostasia, per M. y Pí, doctor en ciencias y conveniencies, ab una pallissa en forma de prólech per lo catedrátich Sr. Sol.

Carrer dels Reselláts.

Planxas piramidals sortidas dels acreditáts tallers de los Srs. Surroca y Capdevila.

Plassa de la Conseqüencia.

Floreros interinos ab la cara á proba de riallas y galdas de tres gruixos.

Carrer de 'n Tansemendona.

## NOTICIAS MARITIMAS

La fragata "Novedades" capitá Mir está á punt de sortir del arsenal del mestre Soler y Roviroza, luxosament arreglada y carenada.

Las espaciosas cámbas serán molt acústicas y resguardadas dels vents de tot lo *quadrant*.

La cuberta tapada ab vidrieras y lo passeig del *Caramatxèl* aixamplat.

La tripulació, ja avuy de *patent*, será aumentada ab la oficialitat mes distingida del antich bergantí *Romea* havent sigut adquirida á pes d' or.

Apesar de la gran superioritat del bastiment los fletes pot ser no sigan tan cars com los del altre esmentat barco.

Varios cargadors de nombradía están preparant carga literaria pera tots los gustos.

No hi haurá *cláque*.

## AVÍS IMPORTANT

La litografia de Ribera y Estany, s' ha trasladat al Carrer de Sant Ramón, núm. 5, en qual punt queda instalada la Direcció, Administració y Redacció del nostre Setmanari.

## ACUDIT

Un subjecte entra en una fonda y demana un ou ferrat.

Al sentarse devant d' un sócio que se 'n menjava també un, nota que hi tenia dugas moscas sense que 'l infelís ho hagués reparat.

Als pochos moments arriba 'l mosso y li serveix l' ou, pero ab gran sorpresa veu que també hi havia una mosca.

—Escolti: diu al mosso que ja havia dat dos ó tres passos per anársen—Que li paga mes bé que jo aquest senyó?

—¿Per qué m' ho pregunta?— diu lo mosso.

—Perque veig qu' á n' ell li ha posat dugas moscas y á mí no més una.

## GALERIA DE CELEBRITATS

10 CENTIMS RETRATO

Figuran ja en aquesta celebrada galeria de retratos sobre cartulina, deguts al llápis del dibuixant especialista en aquest género, Sr. Punts suspensius, una escullida colecció en la que hi constan, entre altres las personalitats artísticas E. Mendoza Tenorio, F. Soler de Ros, J. Guerra, C. Parreño, Y. Llorens, D. Perlá, C. Martinez, L. Fons de Calvera, A. Vico, T. Edison, Y. Peral, J. Gyarre, F. Uctam, E. Laban, E. Planas, M. Matorrodona, J. Garcia Parreño, F. Soler, T. Bonaplata, B. Galofre, F. Urgellés, A. Soler, H. Goula, T. Baró, Amadeo, F. Fuentes, M. Gambardella, E. Leonardi, D. Garcia, Ll. Campos, Ll. Albert, A. Rossi, J. Valero, E. Duse, F. Maciá, F. Marull, P. Huguet, V. Balaguer, D. Rodríguez, P. Duque, F. Garcia, E. Borghi-Mamo, E. S. Comendador, E. Salvador, M. Franceschini, J. Deu, E. Morroto, etcétera.



Anirá lo de M. Gardó, Met-Guixayre, Sabateret del Poble Sec, N. Bas Socias, J. Feliu F., Gestus II.

Alguna coseta de E. Rimbau P. (Tarrassa).

Joseph Marthí: Es molt incorrecte.

Ricardo: Lo seu sonet es bastant ordinarí.—R. Bertrán: Nos referim á la poesia de vosté. La direcció que 'ns demana es: Sr D. etc... Olot.—D. Riera B.: Bonica, molt bonica. Tòquila.

J. Abril V.: Are ja va millor. Lo complaurém quant se pugul.—F. Garcia A.: La poesia anirá retocada. En quant á no contertar'li las sevas última devia ser que anavan incloas ab los papérs mullats.

Lo restant no fá per casa vull dir que no 'ns ha fet prova, ab aixó tot ja es al cove dels papérs de «La Tomasa.»

PATRIOTISME



—Que 't sembla aixó de 'n Peral?  
 —Que vols que 'm sembli á mi Pol,  
 n' estich fins al punt de dalt.  
 ¡si visqués en Monturiol!

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Aliment es ma primera,  
 consonant es ma segona,  
 notá musical tercera;  
 y si bé buscas ma Total  
 trovarás un nom de dona.  
 L' HEREU DE CASA.

II.

Ma primera n' es vocal,  
 una consonant segona,  
 té tres-quatre algún animal  
 y veurás qu' es ma total  
 un carrer de Barcelona.  
 J. APULEM.

ARITMOGRAFIA

1 2 3 4 5 6 7  
 1 2 3 6 7  
 3 5 6  
 7

1.<sup>a</sup> ratlla: Especie de cotxe; 2.<sup>a</sup>: Po-  
 blació Europea; 3.<sup>a</sup>: Riu de Europa;  
 4.<sup>a</sup>: Vocal.

V. TESRUB.

COMBINACIÓ DOBLE

Sustituhir los punts petits de modo  
 que llegit horisontalment dongui: pri-  
 mera ratlla: Fruyta; 2.<sup>a</sup>: Apellido; 3.<sup>a</sup>:  
 vegetal; 4.<sup>a</sup>: Ne gastan las donas; 5.<sup>a</sup>:  
 un peix.

Sustituhir los grossos de modo que  
 llegit verticalment dongui 'l títol d'  
 una aplaudida comedia catalana y refu-  
 tant horisontalment 1.<sup>a</sup>: Se 'n fan las  
 casas; 2.<sup>a</sup>: Flor; 3.<sup>a</sup>: Ne gastan los bar-  
 bers; 4.<sup>a</sup>: N' es alguna aona; 5.<sup>a</sup>: ani-  
 mal.

SACAS.

LOGOGRIFO NUMERIC

- 1—Consonant.
- 7 2—Nota musical.
- 5 6 7—Poca cosa.
- 1 2 1 4—Una flor.
- 7 6 5 5 4—Eyna de fuster.
- 4 1 7 2 3 4—Carrer de Barcelona.
- 1 2 3 4 5 6 7—Població minera.
- 7 4 5 5 2 4—Poble de Catalunya.
- 6 1 2 4 7—Nom d' home.
- 7, 2 1 4—Un consul romá.
- 4 3 4—Nom de dona.
- 1 4—Nota musical.
- 7—Consonant.

S. SUDARCO.

GEROGLIFICH

XIV  
 XII  
 : = A  
 VII

PLUMERO DE LA BLEDA.

TRENCA - CAPS

Buscar una ciutat del Brasil que  
 tingui deu lletres y cap de repetida.

PERET BOLADERES.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO-NUMERO ANTERIOR

Xarada I.—A-fri'-ca-na.  
 » II.—Am-pa 10  
 Problema.—  $12+2+3+1=18$   
 $24-2-3-1=18$   
 $3 \times 2 \times 3 \times 1=18$   
 $108 : 2 : 3 : 1=18$

147

Trenca-caps.—Eleonora Duse.  
 Endevinalla.—Lo diari.  
 Logogrifo numéric.—Florença.  
 Geroglífich.—Per pesá las bàsculas.

LA TOMASA

PERIÓDIC PESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI  
 Preus de suscripció:

Espanya y Portugal, trimestre. . . . . 1'50 ptas.  
 Cuba y Puerto Rico id. . . . . 2 "  
 Extranjer id. . . . . 2'50 "

NOTA.—Tota reclamació podrá diri-  
 girse á la Administració y Redacció del  
 periódich, carter de Sant Ramó, n.º 5.  
 LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.  
 Lit. Barcelonesa; S. Ramó, 5.—Barcel.